

Акт

обстеження лісових насаджень природно-заповідного фонду в національному заповіднику «Хортиця», на доцільність проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

17.06.2025р.

м. Запоріжжя

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, завідуючим відділу лісу Національного заповідника «Хортиця» ЗАГРЕБЕЛЬНИМ Романом, інженером I категорії відділу лісу Національного заповідника «Хортиця» КАРПЕНКОМ Генадієм, інженером I категорії відділу лісу Національного заповідника «Хортиця» ЛАТА Аллою, було проведено 17.06.2025 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень Національного заповідника «Хортиця» з метою призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 24,6 га.

На заповідній території загальногеологічного заказника загальнодержавного значення «Дніпровські пороги» забороняється:

- будь-які види рубок (за винятком зазначених у п. 3.3 Положення про загальногеологічний заказник загальнодержавного значення Дніпровські пороги)).

Згідно Положення про загальногеологічний заказник загальнодержавного значення «Дніпровські пороги» від 06.11.2018 №386.

Загальногеологічний заказник загальнодержавного значення «Дніпровські пороги» (далі – Заказник) організовано відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 28.10.1974 № 500.

Заказник загальною площею 1383,0 га розташований в межах земель, які відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.04.1993 № 254 включені до Національного заповідника «Хортиця».

Згідно пункту 3 підпункту 3.2.15 на території заказника забороняється:

Суцільні, прохідні, лісовідновні та поступові рубки, видалення захаращеності, а також будь які інші види рубок (за винятком зазначеного у пункті 3.3.6 цього Положення).

Згідно пункту 3 підпункту 3.3.6 на території заказника дозволяється:

Вибіркові ландшафтні та санітарні (у тому числі з метою ліквідації наслідків верхових пожеж), які проводяться в зимовий період;

Рубки спрямовані на ліквідацію наслідків стихійних лих;

Розчищення просік для повітряних ліній електропередач за умови його погодження у встановленому законом порядку.

Всі рубки на території Заказника проводяться у відповідності до діючих «Санітарних правил в лісах України» та інших профільних нормативно-правових актів.

Охоронне зобов'язання № 158 від 03.12.2019 р.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок, згідно матеріалів лісовпорядкування станом на 2021 рік

Національний заповідник «ХОРТИЦЯ»

Квартал 17 виділ 2, категорія захисності – I (Ліси Історико-культурного призначення), площа виділу 8,4 га, склад насадження 5Дз4Язл1Клг, вік 68 років, середня висота 16 м, середній діаметр 24 см, клас бонітету 3, повнота 0,70, ТЛУ С2ЛДС, запас деревостану на 1 га 150 куб./м. Базовим лісовпорядкуванням призначена вибіркова санітарна рубка.

Квартал 17 виділ 6, категорія захисності – I (Ліси Історико-культурного призначення), площа виділу 16,2 га, склад насадження 9Д31Язл, вік 68 років, середня висота 15 м, середній діаметр 24 см, клас бонітету 3, повнота 0,60, ТЛУ С2ЛДС, запас деревостану на 1 га 120 куб./м. Базовим лісовпорядкуванням призначена вибіркова санітарна рубка.

Обстеженням встановлено:

Причини послаблення в насадженнях загальногеологічного заказника загальнодержавного значення «Дніпровські пороги» зумовлені незадовільним загальним санітарним станом насадження на момент обстеження, яке відбувається в результаті впливу комплексу несприятливих факторів абіотичного і біотичного характеру, який включає в себе: погодні та ґрунтово - кліматичні чинники та антропогенні, осередки стовбурових шкідників, в результаті чого і відбувається загибель дерев, в насадженнях з'являється підвищений природний відпад.

На обстежених ділянках у вибіркову санітарну рубку відбиратимуться, в основному нежиттєздатні дерева дуба, ясена та клена V категорії стану, із всохлим та відсутнім листям, поодинокі дерева із нахилом нижньої та середньої частини стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами та зламаними стовбурами, з підірваною кореневою системою, які пошкоджені до ступеню припинення росту, дані насадження відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

При огляді стоячих та похилених стовбурів всіх листяних порід, встановлено по характерним ходам пошкодження стовбуровими шкідниками, а саме вусачами, рідше заболонниками. Під корою дерев спостерігаємо личинкові ходи, які забиті трухою, що характерно для вусачів.

Висновок:

Таким чином, в обстежених лісових насадженнях природно – заповідного фонду Національний заповідник «ХОРТИЦЯ» на території загальногеологічного заказника загальнодержавного значення «Дніпровські пороги», будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку нежиттєздатні дерева, які пошкоджені комплексом стовбурових шкідників: короїдами (заболонниками), вусачами, поодинокі дерева з підірваною кореневою системою, які пошкоджені до ступеню припинення росту.

Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків шкідливих організмів.

Характер всихання оглянутих насаджень поодинокий та груповий, ступінь всихання слабка та середня.

Обстежені ділянки згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2021 року запроектовані у фонді рубок формування та оздоровлення лісів, а саме вибірових санітарних рубок.

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Національний заповідник «ХОРТИЦЯ», залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та щоб зменшення повноти насаджень не було нижче встановленого показника повноти.

Рекомендації та пропозиції:

1. Виходячи із фактичного фізіологічного стану насадження: поодиноким та груповим всиханням, після лісопатологічного обстеження ділянок, згідно Закону України «Про природно - заповідний фонд України», в межах природно заповідного фонду, допускається здійснення санітарних заходів, націлених на запобігання змінам природних комплексів і не порушують

режиму заповідного фонду, тому в обстежених ділянках доцільно провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів.

2. В насадженнях, з метою недопущення розмноження та розповсюдження стовбурових шкідників, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням ефективних заходів та технологій в максимально стислі терміни, враховуючи стан насаджень та особливості розвитку шкідників, **а саме вибірково рубку санітарну на загальній площі 24,6 га.**

3. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує Національному заповіднику «ХОРТИЦЯ» здійснювати моніторинг за поширенням шкідників лісу та проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування гнізд для птахів.

4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати із дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 та Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Акт складений у 4-х примірниках.

Додаток: фотофіксація.

Головний лісопатолог
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Завідуючий відділу лісу
Національного заповідника «Хортиця»

Роман ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ

Інженер I категорії відділу лісу
Національного заповідника «Хортиця»

Генадій КАРПЕНКО

Інженер I категорії відділу лісу
Національного заповідника «Хортиця»

Алла ЛАТА